# ŻYCIE GOSPODARCZE

*Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej*

**Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.**

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11 — 1; Administracja od 9 — 3.

Poznań, dnia 1 września 1933

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30,— zł, półrocznie 15,— zł, kwartalnie 7.50 zł, zagranicą z przysyłką rocznie 36,— zł, półrocznie 18,— zł kwartalnie 9,— zł. Numer pojedyńczy 1,50 zł.

**NR. 17** Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu** **ROK 12**

# Skutki nowelizacji ustawy o Funduszu Bezrobocia.

Za Nr. 16 „Przeglądu Gospodarczego“, organu „Centralnego Związku Przemysłu Polskiego“ podajemy bardzo ciekawe uwagi na temat „skutki nowelizacji ustawy o Funduszu Bezrobocia“:

„W połowie r. ub. (dn. 11 lipca 1932 r.) weszła w życie ustawa z dnia 17 marca 1932 r., nowelizująca dotychczasowe przepisy o robotniczem ubezpieczeniu na wypadek braku pracy, przeprowadzanem przez Fundusz Bezrobocia. W latach 1930 i 1931 wydatki Funduszu Bezrobocia coraz bardziej przekraczały dochody ze składek. Deficyty, po zużyciu funduszów rezerwowych, pokrywane były z budżetu państwowego. Gdy jednak deficyty te stale rosły (w końcu r. 1931 stanowiły one blisko 100 milj. zł), a sytuacja budżetowa państwa pogarszała się ,stało się koniecznem zapewnienie Funduszowi Bezrobocia samowystarczalności. Odnośna reforma, mająca zrealizować ten cel, przeprowadzona została dwojakim sposobem: przez zarządzenia, zmierzające do zwiększenia dochodów, i przez zarządzenia zmniejszające wydatki. Podwyższone zostały składki pracodawców i ubezpieczonych, a uprawnienia ubezpieczonych zostały ograniczone w drodze przedłużenia okresu wyczekiwania, redukcji zasiłków itd.

Ostatnie sprawozdanie Funduszu Bezrobocia za 1932 r., obejmuje już kilka miesięcy działania nowych przepisów, pozwala więc w pewnej mierze ocenić skuteczność obu sposobów. Już porównanie ogólnej sumy wydatków na świadczenia dla bezrobotnych oraz dochodów ze składek w 1932 roku w stosunku do poprzedniego daje wiele mówiącą wskazówkę. W 1931 r. wydatkowano na ustawowe świadczenia 101,3 milj. zł, a w 1932 r. już tylko 70,2 milj. zł. Takie wyniki osiągnięte zostały w czasie niespełna półrocznego działania zarządzeń oszczędnościowych.

Jeśli chodzi o zarządzenia, zmierzające do zwiększenia dochodów, to stwierdzić należy, że nie dały one większego efektu. Jak wiadomo ustawa z dnia 17 marca 1932 roku podwyższyła składkę za robotników sezonowych z 2% na 4% oraz wprowadziła obowiązek obliczania składek (za wszystkich robotników) od całkowitego zarobku, podczas gdy poprzednio za robotników, zarabiających powyżej 10 zł dziennie, opłacało się składkę tylko od 10 zł. Za pierwsze 7 miesięcy 1932 r. według dawnych przepisów przeciętna składka miesięczna ubezpieczonego wypada 2,49 zł, za ostatnie 5 miesięcy działania nowej ustawy — 2,91 zł. Oznacza to wzrost opłat o 17%. Ta podwyżka opłat, niewątpliwie odczuta przez zakłady pracy, tem bardziej że nie była jedyną podwyżką opłat na cele socjalne w ostatnich czasach, nie zaważyła jednak na ogólnych dochodach Funduszu Bezrobocia. Dochody ze składek i dopłat skarbu państwa wynosiły w 1931 r. 42,9 milj. zł, w 1932 r. tylko 34,3 milj. zł. Zwyżka składek, przy jednoczesnem zmniejszaniu się stanu zatrudnienia, a więc liczby ubezpieczonych, jest wątpliwym środkiem zwiększania dochodów ubezpieczenia, natomiast przyczynia się do utrudnienia egzystencji zakładów pracy.

Ściąganiu składek towarzyszą coraz większe trudności, zaległości rosną mimo nacisku śruby egzekucyjnej. Przy dochodzie ze składek zakładów pracy, wynoszącym w 1931 roku 28,6 milj. zł, ściągnięto tytułem kar i odsetek zwłoki 1,2 milj. zł, podczas gdy w roku 1932 od mniejszej sumy składek, bo tylko 22,8 milj. zł, ściągnięto około 1,3 milj. zł tytułem kar i odsetek. Jednocześnie rosną w dalszym ciągu zaległości i zmniejsza się prawdopodobieństwo ściągnięcia ich.

Skutki zarządzeń oszczędnościowych wymagają szczegółowej analizy. Niewątpliwie największe korzyści zostały uzyskane przez ograniczenie grona osób, uprawnionych do pobierania zasiłków. Nowelizacja obostrzyła dotychczasowe kwalifikacje bezrobotnego, zapewniające mu świadczenia Funduszu Bezrobocia. Do dnia 11-go lipca 1932 r. bezrobotny otrzymał zasiłek, jeśli wylegitymował się przebywaniem przez 20 tygodni w stosunku najmu pracy (w ciągu roku, licząc wstecz od zgłoszenia się po zasiłek), choćby w tym czasie pracował tylko 1 dzień w tygodniu. Po nowelizacji wymagane jest 26 tygodni opłacania składek, przyczem za tydzień pracy uważa się pełne 6 dni pracy. Bezrobotny musi się więc wykazać 156 dniami pracy. Organy Funduszu Bezrobocia wprowadzają poza tem dodatkowe utrudnienia, traktując dzień pracy jako 8 godzin pracy, do czego brak jednak podstaw w przepisach ustawy. Minister Opieki Społecznej jest władny obniżać w razie niekorzystnego stanu rynku pracy wspomnianą normę 26 tygodni. Od dnia 1-go grudnia 1932 r. dla robotników sezonowych normę 156 dni zredukowano do 104 dni, przepracowanych w ciągu co najmniej 26 tygodni.

Jeden z dalszych przepisów wyłącza poza tem od prawa do zasiłków bezrobotnych, których głównem źródłem utrzymania nie jest praca najemna, choćby nawet opłacali składki w wymaganych okresach. Przepis ten, jak zaznacza sprawozdanie Funduszu Bezrobocia za 1932 r., ma tymczasem raczej znaczenie moralne, gdyż ogranicza się do przyjmowania od bezrobotnych odpowiednich deklaracyj.

Mimo to w skutkach omówionych ograniczeń wyraźnie obniżyło się ryzyko ubezpieczeniowe. W pierwszych siedmiu miesiącach 1931 r. ryzyko ubezpieczeniowe (odsetek zasiłkowanych bezrobotnych do ubezpieczonych) — wynosiło 16,81%, w dalszych zaś pięciu miesiącach — 9,85%. W tych samych okresach 1932 r., przy wciąż rosnącem bezrobociu, ryzyko wynosiło 18,66% i 5,39%. Mimo wzrostu ryzyka bezrobocia w pierwszych miesiącach 1932 roku o 11,0%, obostrzenia w pięciu dalszych miesiącach zmniejszyły to ryzyko o 45,3%.

Nowe przepisy ustaliły najwyższą podstawę zarobku przy obliczaniu zasiłków na 6 zł dziennie (poprzednio 10 zł). W ten sposób w znacznej mierze oderwano wysokość zasiłku od wysokości normalnego zarobku ubezpieczonego, co jest niewątpliwie słuszne, jeśli chodzi o zapewnienie choćby minimalnej pomocy jak największej liczbie bezrobotnych. Ponadto zasiłki wypłaca się za 6 dni w tygodniu a nie za 7 dni, jak dotychczas.

Skutki tych zarządzeń nie mogły się uwidocznić w całości w ciągu pięciu miesięcy działania nowej ustawy wobec tego, że pewna część bezrobotnych na zasadzie poprzednio nabytych uprawnień pobierała wyższe zasiłki aż do zakończenia 13-tygodniowego okresu. Niemniej jednak przeciętny miesięczny zasiłek, który wynosił w pierwszych siedmiu miesiącach 1932 r. 65,28 zł, spadł w dalszych pięciu do 56,23 zł, t. j. o 13,9%.

Wyniki pozostałych zmian w ustawie, zmian niewątpliwie skutecznych, nie dają się uchwycić liczbowo.

W ciągu 1932 roku wydatkowano na świadczenia 70,2 milj. zł, podczas gdy w roku 1931 — 101,3 milj. zł. Preliminarz budżetowy Fund. Bezrobocia przewiduje na r. 1933 wydatki na zasiłki w sumie niespełna 24 milj. zł, a więc ⅓ tego, co w 1932 r. i niespełna ¼ wydatków w 1931 r. W ten sposób Fundusz Bezrobocia ma zapewnioną równowagę finansową ,a nawet ewentualną nadwyżkę dochodów nad wydatkami.

Jasnem jest, że redukcja wydatków na zasiłki Funduszu Bezrobocia nie rozwiązuje kwestji zasiłkowania bezrobotnych. Od chwili wprowadzenia nowych przepisów bezrobocie nie zmniejszyło się, lecz rośnie nadal, zwiększa się więc i liczba potrzebujących pomocy. Jednak w naszej sytuacji, gdy na cele bezrobocia nie można wydatkować tyle, ile potrzeba, lecz tyle, ile można, wydatkowanie musi być jak najbardziej celowe. Sztywne formy zasiłkowania, jak np. zasiłki ubezpieczeniowe, które otrzymuje nie najbardziej po-

trzebujący, lecz formalnie uprawniony, ustępują formom elastycznym, jak pomoc doraźna oraz roboty publiczne, które łączą pomoc bezrobotnym z korzyściami gospodarczemi. To też, zamiast utrzymywać bez zmiany zasiłki Funduszu Bezrobocia, zastosowano racjonalniejszy sposób pomocy przez rozszerzenie robót publicznych i akcji doraźnej dla bezrobotnych.

Wprawdzie stworzenie nowej formy pomocy bezrobotnym w postaci Funduszu Pracy połączone zostało z nowemi opłatami, dotykającemi najmocniej zakłady pracy i robotników, jednak oszczędności w akcji Funduszu Bezrobocia i przesunięcie punktu ciężkości akcji walki z bezrobociem na działania produktywne w pewnej mierze mogą skompensować ujemne skutki nowych obciążeń."

# Przymusowa organizacja hutnictwa żelaznego.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu opracowało projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, dotyczącego uregulowania stosunków w hutnictwie żelaznem. Projekt ten przewiduje upoważnienie Ministra Przemysłu i Handlu do powołania nowych zrzeszeń o charakterze kartelowym, jak też do nadawania charakteru przymusowego porozumieniom już istniejącym. Poza tem projekt tego rozporządzenia przewiduje upoważnienie Ministra Przemysłu i Handlu do regulowania cen i warunków zbytu wyrobów hutniczych na rynku wewnętrznym. Minister Przemysłu i Handlu uzyskałby również prawo regulowania zapasu surowców, utrzymywanych przez poszczególne huty, a to na wypadek przerwania dowozu z zagranicy.

Projekt tego rozporządzenia w całokształcie swym przypomina i zawiera takie same przepisy, upoważniające Ministra Przemysłu i Handlu do wkraczania w sprawy organizacyjne, zbyt oraz cen w hutnictwie żelaznem, jakie zawarte zostały w rozporządzeniu, upoważniającem Ministra Przemysłu i Handlu do regulowania stosunków w polskim przemyśle węglowym.

Projekt rozporządzenia przesłany został do zainteresowanych Ministerstw oraz do wszystkich Izb Przemysłowo-Handlowych celem zaopinjowania. Po nadesłaniu opinji rozpoczną się dalsze prace nad tą sprawą.

# Organizacja rynku mięsnego.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu przygotowało projekt ustawy, mającej zasadniczo uregulować obrót zwierzętami gospodarskiemi, drobiem i mięsem zamiejscowego uboju. W ostatnim zeszycie tygodnika „Polska Gospodarcza" (Nr. 33 z dnia 19. VIII.), radca Min. Przemysłu i Handlu J. Wojtyna w obszernym artykule omawia motywy tej ustawy, która ma być wydaną w drodze rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej dając charakterystykę rynku mięsnego w Polsce, jak również podaje tezy i główne postanowienia projektowanej ustawy.

Projekt dotyczy obrotu handlowego. Obrót między hodowcami dla celów hodowlanych i użytkowych pozostaje w dotychczasowych warunkach, o ile odbywa się poza targowiskiem; również sprzedaż na cele bezpośredniej konsumcji dokonywana poza targowiskiem nie ma ulec ograniczeniom.

Jeden z artykułów przewiduje możność ograniczenia miejsc sprzedaży. Chodzi o prawo koncentracji obrotu zwierzętami w pewnych określonych miejscach jak: targowiska, miejsca spędu, bekoniarnie itp., czyli o ograniczenie handlu domokrążnego. Artykuł ten znajdzie zastosowanie jako doraźny środek tam przedewszystkiem, gdzie stosunki handlowe są szczególnie zabagnione.

Specjalny nacisk kładzie projekt na kwestję ustalenia odpowiedzialności za organizację targowisk z obrotu targowego zgodnie z wydanemi zarządzeniami.

Sprzedaż „na oko" ma być powoli zastępowana sprzedażą na wagę.

Władze centralne zostają upoważnione do ograniczenia odsprzedaży zwierząt na tem samem targowisku i w tym samym dniu, w którym zostały nabyte. Nie dotyczy to jednakże tranzakcyj, w których przynajmniej jedną ze stron jest hodowca.

Jeden z artykułów projektu wprowadza pośredników targowych, których zadaniem będzie uproszczenie sprzedaży żywca przez rolnika.

Jednem z istotnych postanowień projektu jest stworzenie podstawy prawnej i ogólnych ram organizacyjnych dla komisyj notowań cen, które byłyby powoływane na większych targowiskach, a w pewnych wypadkach, gdy większe targowisko niedostatecznie odzwierciadla sytuację rynkową danej części kraju, byłyby obarczone obowiązkiem obserwacji mniejszych targowisk okolicznych.

Dla uporządkowania stosunków personalnych w handlu mięsnym projekt przewiduje rejestrację osób, handlujących zwierzętami i hurtowo mięsem zamiejscowego uboju, przeprowadzaną przez izby przemysłowo - handlowe i przez organizacje, którym Minister Przemysłu i Handlu przyzna prawo rejestracji.

# Skarbowość.

## Prace Ministerstwa Skarbu w zakresie ustawodawstwa podatkowego i rozporządzeń w sprawach podatkowych.

Na warsztacie Ministerstwa Skarbu znajdują się obecnie między innemi następujące projekty, które może już wczesną jesienią ukażą się jako dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej, o ile będą miały mieć moc ustawy, zresztą zaś jako rozporządzenia ministerjalne:

a) projekt ordynacji podatkowej, jak to już zapowiedział Minister Zawadzki w swym interwiewie dla „Kurjera Porannego". Ordynacja będzie rodzajem procedury dla wymiarów i ściągania podatków.

b) Projekt jednolitej ustawy o podatku gruntowym, która obowiązywać będzie na całym obszarze Państwa. Ujednolicenie przepisów odnośnych natrafia wprawdzie na bardzo wielkie trudności, z których jednak Ministerstwo spodziewa się wybrnąć. Podobno już organizacje ziemiańskie wyraziły zgodę swą w zasadzie.

c) Nowela do rozporządzenia Rady Ministrów o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych, która rozszerzy postanowienia o zaliczkach, składanych przez wierzycieli,

żądających przeprowadzenia egzekucji, by uniknąć strat Skarbu Państwa w razie nieściągalności kosztów i wydatków z egzekwowanych osób. Także przewidziane jest m. in. skrócenie obecnie obowiązującego 14-dniowego terminu, biegnącego od daty doręczenia upomnienia egzekucyjnego do wdrożenia właściwych czynności egzekucyjnych.

d) Rozporządzenia stojące w związku z interwencją rolniczą odnośnie (w myśl znanych uchwał Komitetu Ekonomicznego Ministrów):

I. wprowadzenia podatku od uboju zwierząt,
II. dodatku do podatku gruntowego,
III. 10%-owego dodatku do podatku przemysłowego od obrotu dla przedsiębiorstw przemysłowych kategorji I do V świadectw przemysłowych, którego kontyngent wynosi 6 miljonów złotych.

W tym zakresie forsowany jest postulat przemysłu, by dodatek ten wszedł w życie i obliczany był dopiero od 1-go stycznia 1934 r., tj. od chwili, gdy zaczną działać dla przedsiębiorstw przemysłowych ustawowo przewidziane obniżone stawki podatku przemysłowego od obrotu, gdyż tylko w tym wypadku dodatek ten w praktyce nie przyniesie przemysłowi dalszego obciążenia w porównaniu ze stanem dotychczasowym, a tylko zniweczy obniżenie obciążenia naskutek niższych stawek podatku obrotowego.

e) Rozporządzenia w wykonaniu uchwał Komitetu Ekonomicznego Ministrów co do ulg w spłacaniu zaległości podatkowych i rozłożeniu ich na raty.

f) Rozporządzenia co do spłaty zaległości podatków państwowych i samorządowych w naturze, a także w gruntach budowlanych oraz rolnych w związku z uchwałą Komitetu Ekonomicznego Ministrów o popieraniu budownictwa mieszkaniowego.

Ze spraw mniejszej wagi przewidziane jest wydanie okólnika o opodatkowaniu placów niezabudowanych z wyjaśnieniami szczegółowemi.

## Nowy okólnik Ministerstwa Skarbu w sprawie umarzania zaległości podatkowych.

Okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 2-go sierpnia 1933 r. L. D. V. 36113/I/33 przedłużone zostało do końca grudnia r. b. uprawnienie urzędów i Izb Skarbowych do umarzania zaległości podatkowych, udzielone okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 23-go marca br. L. D. V. 11560/I/33.

## Danina majątkowa.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 13 lipca 1933 r. w sprawie obliczenia i poboru nadzwyczajnej daniny majątkowej w 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 402) ustaliło termin płatności daniny dla II grupy kontyngentowej na dzień 31 sierpnia br. Ustalenie płatności daniny w jednym terminie i to w okresie sezonowego zmniejszenia się obrotów handlowych i odczuwanego na skutek tego braku środków płatniczych stanowi, zwłaszcza przy większych sumach poważną przeszkodę do terminowego uiszczenia daniny. Wobec powyższego Izba Przemysłowo - Handlowa w Warszawie zwróciła się do Ministerstwa Skarbu o rozłożenie na dwie raty nadzwyczajnej daniny majątkowej, a mianowicie: do końca sierpnia i do końca października b. r. tym płatnikom, od których należna kwota daniny przekracza 1000 złotych.

## Ograniczenie egzekucji podatku obrotowego na skutek odwołań.

Okólnikiem z dnia 26 lipca 1933 r. L. D. V. 34167/4/33 upoważniło Ministerstwo Skarbu, Izby Skarbowe oraz Urzędy Skarbowe do prowizorycznego ograniczenia egzekucji podatku obrotowego za rok 1932 do kwot zaproponowanych we wnioskach na odwołania, złożone do wymiarów powyższego podatku — aż do czasu wydania decyzji na te odwołania. Równocześnie z ograniczeniem egzekucji podatku obrotowego za rok 1932 należy dla przedsiębiorstw opłacających zaliczki na podatek obrotowy za rok 1933 na podstawie obrotów z r. 1932 odpowiednio ograniczyć wysokość zaliczek.

## Opinje Izb Przemysłowo-Handlowych przy zaklasowaniu artykułów oraz ustalaniu inwestycyj i remontów przy podatku przemysłowym.

W myśl ustępu 9 § 16 oraz § 41 rozp. wykonawczego Ministra Skarbu do ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dnia 29. III. 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 406) — w razie wątpliwości czy dany artykuł należy zaliczyć do surowców lub półfabrykatów albo gotowych wyrobów, oraz w razie wątpliwości w sprawach, dotyczących przerobu towarów przez przedsiębiorstwa handlowe — władze podatkowe winny zwracać się za pośrednictwem Izb Skarbowych do Ministerstwa Skarbu, które zasięga opinji izb przemysłowo handlowych i na podstawie tej opinji wydaje decyzję.

Przepisy powyższe, oparte na postanowieniach art. 3 p. 13 oraz art. 7 ustęp 3 ustawy o państw. podatku przemysłowym, nakładają na władze podatkowe I względnie II instancji obowiązek zwracania się do Ministerstwa Skarbu we wszystkich wątpliwych wypadkach, dotyczących spraw wyżej opisanych, celem uzyskania decyzji jednolitej dla całego Państwa, a opartej na opinji izb przemysłowo - handlowych.

W związku z powyższemi przepisami Ministerstwo Skarbu okólnikiem L. D. V 25782/3/33 z dnia 23. VI. 1933 roku zarządziło, aby władze podatkowe zawsze zwracały się w drodze przepisanej do Ministerstwa Skarbu o decyzję w sprawach wątpliwych wyżej wspomnianych, przyczem wyjaśniło, że sprawę należy uważać za wątpliwą nietylko wtedy, jeżeli władza podatkowa ma wątpliwości, lecz również wówczas, gdy płatnik jest odmiennego zdania aniżeli władza podatkowa, a jego twierdzenia i dowody nie stoją w rażącej sprzeczności z ustalonym stanem faktycznym.

Zarazem Ministerstwo Skarbu poleciło, aby w sprawach wątpliwych, dotyczących pojęcia inwestycyj i remontów w rozumieniu art. 7 lit. A p. 9 ustawy o państwowym podatku przemysłowym i § 38 rozporządzenia wykonawczego władze podatkowe zwracały się o opinję bezpośrednio do właściwych izb przemysłowo - handlowych względnie powoływały biegłych (znawców) z list, przedstawionych przez te izby. Opinja Izby Przemysłowo - Handlowej wzgl. biegłego (rzeczoznawcy) nie jest wiążąca dla władzy podatkowej, jest jednak niezbędna często dla dokładnego wyświetlenia odnośnego zagadnienia.

## Przedłużenie ułatwień w cenie świadectw przemysłowych w związku z zwalczaniem bezrobocia.

Na skutek starań sfer gospodarczych, Ministerstwo Skarbu obwieszczeniem z dnia 13 lipca 1933 roku L. D. V. 31939/4/33, skierowanem do wszystkich Izb Skarbowych, przedłużyło do końca roku bieżącego termin, do którego przedsiębiorstwa przemysłowe mogą zwiększać stan załogi robotniczej, ubiegając się równocześnie o zwolnienie od dopłaty z tytułu wyższej kategorji świadectwa przemysłowego.

## Ilość robotników a świadectwo przemysłowe.

O ilości robotników rozstrzyga ich liczba dziennie zajęta w przedsiębiorstwie przemysłowem, a nie przeciętna liczba ich w roku. (Wyrok S. N. II. 4. K. 1028/32).

Kategorja świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw przemysłowych zależna jest, jak wiadomo, od ilości zatrudnionych robotników. Na mocy § 124 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podatku przemysłowym zalicza się do robotników wszystkich bez wyjątku najemników płci obojga zarówno zajętych w zakładzie przemysłowym, jak też pracujących dla tego zakładu poza jego obrębem, a nadto majstrów i niższych oficjalistów, wykonujących bezpośredni nadzór nad robotami. O ilości robotników rozstrzyga ich liczba, dziennie zajęta w przedsiębiorstwie przemysłowem, a nie przeciętna liczba ich w roku, bowiem obowiązek wykupienia świadectwa przemysłowego obciąża przedsiębiorstwo przed rozpoczęciem roku kalendarzowego, a wszelka zmiana w przedsiębiorstwie, uzasadniająca zaliczenie go do kategorji wyższej, powoduje obowiązek dopłaty do ceny wykupionego świadectwa przemysłowego i to dopłaty w stosunku rocznym, gdy zmiana zajdzie przed 1 lipca roku podatkowego i w stosunku półrocznym, jeśli zmiana zajdzie po 1 lipca roku podatkowego.

## W sprawie wymiarów podatku dochodowego.

Minister Skarbu wydał zarządzenie rozszerzające uprawnienia prezesów izb skarbowych. Zostali oni upoważnieni do ograniczenia poboru podatku dochodowego do kwoty, wynikającej z prowizorycznego odwołania, skoro płatnik wniósł przeciwko wymiarowi podatku odwołanie. Ponadto otrzymali oni upoważnienia do uchylenia prawomocnych orzeczeń komisyj odwoławczych w tych wypadkach, gdy w skargach płatników do Najwyższego Trybunału Administracyjnego podniesiono zarzuty natury formalnej i materjalnej oraz gdy zażalenia płatników podatku dochodowego zgłoszone zostały w przepisanym terminie. Dalej otrzymali oni uprawnienie darowania skutków przekroczenia terminu odwołań w razie wniesienia odwołania po 30-dniowym terminie, oraz do odraczania terminów zeznań o dochodzie na prośby indywidualne.

## Wynagrodzenia członków zarządu: Stosunek do wysokości kapitału zakładowego.

Podwyższenie kapitału zakładowego spółki z ogr. odp. (b. zabór pruski), uchwalone w ciągu okresu operacyjnego, a do końca okresu nie wpisane w rejestrze handlowym, nie ma wpływu na podstawę obliczenia nadwyżki wynagrodzeń ponad normy przewidziane w art. 21 ust. o podatku dochodowym (poz. 411 Dz. Ust. z 1925 r. Wyrok N. T. A. z 10 kwietnia 1933 r. L. rej. 1768/30. Zasada prawna.

## Podatek od zbytku nie może być pobierany od pojazdów mechanicznych.

Usatwa z 3 lutego 1931 roku o Państwowym Funduszu Drogowym (poz. 81 Dz. Ust.) zniosła w art. 22 p. 4 z dniem 1 kwietnia 1931 roku prawo pobierania podatku komunalnego od posiadania przedmiotów zbytku (art. 21 ust. 3 ustawy z 11 sierpnia 1932 r. poz. 747 Dz. Ust. odnośnie do wszelkich pojazdów mechanicznych, mogących podlegać temu podatkowi komunalnemu. Wyrok N. T. A. z dnia 1-go marca 1933 r. do L. rej. 8005/31.

## Podwyżka stemplowa.

Podwyżka stemplowa nie jest karą; ma być wymierzona w razie nieuiszczenia opłaty stemplowej w terminie chociażby płatnik nie miał zamiaru uchylenia się od uiszczenia opłaty. (Wyrok N. T. A. w sprawie L. rej. 11115/31). Zasada prawna.

## Z Ministerstwa Skarbu.

Ministerstwo Skarbu komunikuje, iż zostało zaniechane zamierzone, według ogłoszenia w „Monitorze Polskim" z dnia 21 lipca 1933 r. Nr. 165, utworzenie z dniem 1 sierpnia 1933 r. ekspozytury ostrowskiego urzędu skarbowego w Odolanowie oraz — kępińskiego urzędu skarbowego w Ostrzeszowie w okręgu administracyjnym Izby Skarbowej w Poznaniu.

## W sprawie cen spirytusu konsumcyjnego.

W związku z ogłoszonem w Dzienniku Ustaw Nr. 46/33, poz. 361 rozporządzeniem Ministra Skarbu o ustalaniu cen sprzedażnych spirytusu na cele konsumcyjne, które to rozporządzenie weszło w życie dnia 30 czerwca rb., a wprowadziło opłatę monopolową od spirytusu przeznaczonego do produkcji takich artykułów, jak eter, ocet, lakiery i politury, przyczem jednak cena spirytusu nie uległa zmianie, weszło w życie szereg nowych przepisów. Dało to odnośnym gałęziom produkcji dostateczną ochronę przed konkurencją zagraniczną. Między różnemi postanowieniami tego rozporządzenia, ważnem dla przemysłu prowadzącego eksport jest postanowienie, że za pozwoleniem Ministra Skarbu spirytus przeznaczony do przerobu w kraju na artykuły eksportowe może być nabywany po cenach niższych od cen ogólnie obowiązujących. W związku z tem postanowieniem odbyła się pod koniec lipca rb. w Ministerstwie Skarbu konferencja z udziałem delegatów zainteresowanych Ministerstw i Dyrekcji P. M. S. w sprawie zasad sprzedaży spirytusu niekonsumcyjnego po cenach niższych od ustalonych omawianem rozporządzeniem.

Co się tyczy spirytusu przeznaczonego do przerobu w kraju na artykuły eksportowe, to jako ogólną zasadę przyjęto, że spirytus będzie sprzedawany po niższych cenach w tych wypadkach, w których koszt spirytusu w ogólnym koszcie produkcji danego artykułu jest stosunkowo znaczny.

Jeśli chodzi o cenę tego spirytusu, to przyjęto za zasadę, że powinna ona wynosić co najmniej różnicę pomiędzy ceną sprzedaży, ustaloną w §§ 2 i 3, a opłatą monopolową.

Dla wyrobu artykułów, które w eksporcie odgrywają poważniejszą rolę, dla których tak ustalona cena z uwagi na rentowność eksportu okaże się za wysoka, będzie sprzedawany spirytus po cenach specjalnych, niższych od ustalonych w sposób powyższy, pod warunkiem jednak, że artykuły te zostaną wywiezione poza polski obszar celny. Wa-

runek ten ma zabezpieczyć zarówno Skarb Państwa, jak i producentów tych artykułów, przed stratami, jakie miałyby miejsce przy ewentualnym, nielegalnym ich powrocie na rynek krajowy.

Na tejże konferencji ustalono nadto, że spirytus na cele napędowe będzie sprzedawany po cenach określanych w myśl zasad umowy Dyrekcji Państwowego Monopolu Spirytusowego, z Syndykatem Naftowym o odbiór spirytusu do produkcji mieszanek napędowych.

Podobne unormowanie cen spirytusu niekonsumcyjnego przyczyni się niewątpliwie do wzrostu jego konsumcji.

# Sprawy socjalne.

## Ubezpieczenie na wypadek bezrobocia.

Pracodawca, który posiada kilka przedsiębiorstw, lecz w żadnym z nich nie zatrudnia powyżej 5 robotników, nie jest na zasadzie art. 1 ustawy o ubezpieczeniu robotników na wypadek bezrobocia obowiązany do ubezpieczenia robotników nawet w tym wypadku, gdy liczba zatrudnionych we wszystkich jego przedsiębiorstwach razem przekracza liczbę 5. (Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawie L. rej. 2950/31).

Według ustawy o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia obowiązkowi ubezpieczenia podlegają robotnicy pozostający w stosunku najmu pracy w przedsiębiorstwach, które zatrudniają powyżej 5 robotników. Fundusz Bezrobocia stoi na tem stanowisku, że przy obliczaniu tej ilości zakłady pracy poszczególnego pracodawcy winny być traktowane łącznie jako całość, o ile nie posiadają odrębnej osobowości prawnej.

Najwyższy Trybunał Administracyjny, o który sprawa się oparła, stanął jednak na innem stanowisku. Jak to bowiem wynika z art. 1 ustawy, ustanowiony w nim obowiązek ubezpieczenia uzależniony jest nie od warunków, dotyczących osoby pracodawcy, lecz od warunków, dotyczących danego przedsiębiorstwa, a w szczególności od rodzaju i od ilości zatrudnionych w niem robotników. W rachubę wchodzi wobec tego nie ilość robotników, zatrudnionych wogóle przez danego pracodawcę, lecz ilość robotników, zatrudnionych w danem przedsiębiorstwie. W następstwie tego pracodawca, który posiada kilka przedsiębiorstw, lecz w żadnym z nich nie zatrudnia powyżej 5 pracowników, nie jest obowiązany do ich ubezpieczenia nawet w tym wypadku, gdy liczba zatrudnionych we wszystkich jego przedsiębiorstwach przekracza razem liczbę 5.

## Niedopuszczalność kompensacji pracy w godzinych nadliczbowych z okresami czasowych przerw w pracy.

Zasada prawna. Praca w godzinach nadliczbowych z reguły nie ulega kompensacji z okresami czasowych przerw pracy w zakładzie, wynikłych bez winy pracownika, jeżeli tylko w czasie tych przerw trwał nadal stosunek umowy pracy między stronami i nie został na okres tych przerw prawnie zmieniony przez odpowiednie zmniejszenie normalnego umownego wynagrodzenia.

Orzeczenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 30. XI. 1932 r. N: I. C. 395/32 r.

## Poszukiwanie szkód i strat od pracownika.

Niekorzystanie pracodawcy z prawa niezwłocznego rozwiązania umowy z pracownikiem z ważnej przyczyny, nie pozbawia go prawa poszukiwania od tego pracownika wynagrodzenia za wyrządzone mu szkody i straty.

(Orzeczenie Izby Pierwszej Sądu Najwyższego z 17-go sierpnia 1932 r. Nr. I. c. 2952/31).

# Sprawy celne, kolejowe i drogowe.

## O wzmożenie eksportu.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu dążąc do wzmożenia eksportu przemysłów przetwórczych, stosować będzie w szerokim zakresie udzielanie pozwoleń na t. zw. obrót uszlachetniający czynny, tj. na czasowe wprowadzenie z zagranicy bez cła surowców, półfabrykatów i wyrobów przemysłowych, w celu uszlachetniania ich w kraju, wykończenia, względnie przeróbki, a następnie wywiezienia z powrotem zagranicę. Pozwolenia udzielane będą na te surowce lub półfabrykaty, które nie mogą być nabyte w kraju. Podania winny być wnoszone za pośrednictwem Izby Przemysłowo-Handlowej, przyczem w podaniu należy wskazać ilość, rodzaj oraz kraj pochodzenia przywożonych towarów, pozatem wskazać, na czem polegać ma uszlachetnienie, stosunek procentowy uszlachetnienia, ceny krajowe i zagraniczne sprowadzanych towarów, przypuszczalny przeciąg czasu, potrzebny do uszlachetniania i wywozu z powrotem zagranicę, oraz urząd celny, w którym uskuteczniona ma być odprawa przy imporcie i eksporcie. Należności celne za towary importowane w powyższy sposób muszą być zabezpieczone gotówką, względnie papierami wartościowemi lub gwarancją bankową, o ile Ministerstwo Skarbu wyrazi swą zgodę.

## Ulgi celne: Postępowanie: uchybienie warunkom pozwolenia na ulgową odprawę.

1. Przepisy o postępowaniu celnem mają zastosowanie do spraw o udzielenie ulgi celnej.

2. Nabywca towaru, sprowadzonego przez sprzedawcę za opłatą ulgowego cła, nie ma obowiązku uiścić różnicy cła do normalnej wysokości, nawet w wypadku, gdy sprzedawca uchybił warunkom pozwolenia na ulgową odprawę celną.

Wyrok N. T. A. z 3 marca L. rej. 5437/29. Zasada prawna.

## Jak adresować przesyłki wywozowe przez Gdynię?

Eksporterzy polscy, którzy wysyłają swe towary zagranicę drogą morską, winni zwrócić uwagę, by wszelkie przesyłki przeznaczone do załadowania na statki były adresowane: stacja przeznaczenia „Gdynia-Port“, a nie „stacja przeznaczenia Gdynia“. Niewłaściwe bowiem adresowanie przyczynia się do opóźnienia wysyłki towarów i niejednokrotnie do wyekspedjowania przesyłek nie najbliższym statkiem.

## O ułatwienie przy imporcie surowców dla przemysłu mydlarskiego.

W Ministerstwie Przemysłu i Handlu odbyła się w tych dniach konferencja z udziałem przedstawicieli przemysłu mydlarskiego oraz olejarskiego, na której omawiano sprawę samowystarczalności kraju w zakresie olejów roślinnych do wyrobu mydła. Jakkolwiek w zasadzie zapotrzebowanie może być całkowicie pokryte w kraju, to jednak ze względu na niemożność zaspakajania jeszcze każdorazowo zapotrzebowania zakładów przetwórczych na oleje sprowadzane dotychczas w znacznej części z zagranicy, będą w okresie przejściowym stosowane nadal ulgi celne, o ile okaże się, że istnieją uzasadnione trudności w nabyciu odpowiedniego oleju w kraju. Na oleje sprowadzone przed 1-ym sierpnia br. oraz na transporty, na które firmy otrzymały już pozwolenia na przywóz, będą również przyznawane ulgi celne. Natomiast na przyszłość pozwolenia na przywóz nie będą wydawane oddzielnie od przyznania ulgi celnej.

## Znakowanie masła i jaj przywożonych do Francji.

W „Journal Officiel“ ogłoszone zostało rozporządzenie rządu francuskiego, nakładające obowiązek znakowania pochodzenia masła, jaj, świeżych względnie zakonserwowanych owoców oraz miodu, przywożonych do Francji. Rozporządzenie to wejdzie w życie 9 października rb. Posiada ono znaczenie dla polskich eksporterów nabiału oraz miodu.

## W sprawie zwołania Państwowej Rady Kolejowej.

Jak się dowiadujemy, Państwowa Rada Kolejowa ma być zwołana w ciągu miesiąca września rb., coby wynikało z rozmów nieoficjalnych z decydującemi w tej sprawie czynnikami. Naturalnie trudno przewidzieć, czy uruchomienie Państwowej Rady Kolejowej po przeszło dwuletniej przerwie nie ulegnie dalszemu odwleczeniu. Ministerstwo Komunikacji obchodziło się tak długo bez współpracy z Państwową Radą Kolejową i odwykło od tej współpracy tak, że niektóre czynniki nie doceniają już dostatecznie wartości ścisłego kontaktu z przedstawicielami życia gospodarczego.

Prawdopodobnie jeszcze przed zwołaniem Rady Kolejowej ogłoszone będą drogą rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej pewne, nieistotne zresztą zmiany statutu Państwowej Rady Kolejowej. Przedewszystkiem usunięte ma być postanowienie co do wynagrodzenia dla przewodniczących 3-ch Komisyj Rady głównie ze względów oszczędnościowych.

## Kto ponosi świadczenia na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego.

Przy wykonywaniu ustawy o państwowym funduszu drogowym sporną była kwestja, kogo należy uważać za właściciela pojazdu mechanicznego, który w myśl ust. 2 art. 11 ustawy o państwowym funduszu drogowym, obowiązany jest do ponoszenia tej opłaty.

W konkretnym wypadku rozpoznawanym przez N. T. A. (Wyrok NTA. L. rej. 9601/31) Ministerstwo Robót Publicznych stało na stanowisku, że właścicielem pojazdu mechanicznego w rozumieniu ustawy o państwowym funduszu drogowym, obowiązanym do ponoszenia opłaty na rzecz tego funduszu, jest ten, kto w dowodzie rejestracyjnym, wydanym na podstawie przepisów Ministra Robót Publicznych o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych wpisany jest za właściciela danego pojazdu, niezależnie od uprawnień poszczególnych jednostek, opartych na cywilno-prawnych przepisach.

Powyższego zapatrywania prawnego NTA. jednak nie podzielił. Z zestawienia bowiem ust. 1 art. 11 ustawy o państwowym funduszu drogowym z ust. 2 tegoż artykułu wynika, iż ustawa dla powstania obowiązku świadczenia opłaty w konkretnych wypadkach przewiduje z jednej strony kryterjum dopuszczenia pojazdu do ruchu, z drugiej zaś strony kryterjum własności odnośnego pojazdu dopuszczonego do ruchu, po stronie osoby, która ma być pociągnięta do opłaty. Wbrew wywodom Ministerstwa Robót Publicznych, ustawa tylko w odniesieniu do kwestji kryterjum dopuszczenia pojazdu do ruchu powołuje się na obowiązujące przepisy, o ile natomiast chodzi o kwestję, kogo należy uważać za właściciela pojazdu, a więc o kwestję istotną dla zaistnienia podmiotowego obowiązku uiszczenia opłat, to w całej ustawie brak jest powołania się na jakiekolwiek przepisy. Z powyższego faktu wynika, iż ustawodawca pod pojęciem właściciela pojazdu dla celów podmiotowego obowiązku uiszczania opłat na rzecz funduszu drogowego, rozumiał tylko to pojęcie, jakie wynika z przepisów cywilno-prawnych o prawie własności.

# Wyroby firm krajowych, godne polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1933

**Barwniki nietrujące**
Domagalski i Ska, Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

**Chemikalja**
Wszelkie dla aptek, drogeryj i fabryk d starcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

**Druki**
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.
Drukarnia Polska, S. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

**Dezynfekcyjne środki**
Wszelkie dla aptek, drogeryj i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

**Dębina stolarska, dębowe dykty**
B. Bystrzycki T. A. Orzechowo.

**Gazety**
Kurjer Poznański, św. Marcin 70. Orędownik Wielkopolski, ul. św. Marcin 70.

**Materace pat. taśmowe**
które są najtańsze, najlepsze i najwygodniejsze poleca „Ina“ Fabryka Materacy i Łóżek Metalowych, Poznań, ul. Mickiewicza 15, tel. 76-60 i 53-52. Każdy kupujący powinien żądać tylko materac „Ina“.

**Dezynfekcyjne środki lyzol, kreolina**
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

**Instalacje**
W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

**Konfekcja męska**
Lewandowski i Ska w Poznaniu, Stary Rynek 55.

**Kuchenki gazowe**
dostarcza: „Wiepofana“ T. A. w Poznaniu, Dąbrowskiego 81

**Lakiery i pokosty**
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

**Litograficzne druki**
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.

**Mydła**
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

**Maszyny rolnicze**
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

**Mydło szare (miękkie)**
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

**Okna, drzwi, architektura wewnętrzna**
Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, Wybickiego 13/14

**Odlewy żeliwne**
gatunkowe, dostarcza: „Wiepofana“ Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

**Olejc eteryczne i esencje**
Domagalski i Ska w Poznaniu, św. Marcin 34.

**Opakow. i kartonaże**
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.

**Siatki druciane**
„Drutownia — Poznań“ fabryka siatek i płotów druc. oraz tkanin metalowych, drutu kolcz. Poznań, ul. św. Marcin 45 a, tel. 24-01.

**Ruszta**
ze specjalnego stopu żeliwa, tak dla palenisk stałych, jak ruchomych, dostarcza: „Wiepofana“ Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

**Samochody**
Brzeskiauto Sp. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29.

**Sztuczny nawóz**
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

**Transport towarów**
C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu, ul. Towarowa 20.

**Tokarki typu ciężkiego**
model T 325 o wzniesieniu kłów 325/750 mm. i rozstawieniu 1500 i 2500 mm., dostarcza: „Wiepofana“ Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

**Tokarki precyzyjne**
model TN 180 o wzniesieniu kłów 180/300 mm. i przy rozstawieniu 1000, 1500, 2000 i 2500 mm. dostarcza: „Wiepofana“ Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

**Wagony i Parowozy**
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

**Wiertarki słupkowe**
stołowe oraz szlifierki słupkowe stołowe dostarcza: „Wiepofana“ Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna Sp. z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2a
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.